

พิธีพาลูกช้างเข้าโรงเรียน

First Baby Elephant Training Ceremony

จัดทำโดย

วิทยาลัยการศึกษาคชบาลช้างไทยและความรู้ช้าง

Mahout and Thai Elephant Development Education College

สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ

The National Elephant Institute in the patronage

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

Forest Industry Organization

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ได้จัดทำขึ้นมาเพื่อให้ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับขั้นตอนอย่างละเอียดในการทำพิธิพาลูกช้างเข้าโรงเรียนซึ่งพิธีกรรมนี้ได้ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกที่ หมู่บ้านปางหละ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นศูนย์บริบาลช้าง และเป็นสถานที่ฝึกลูกช้างแห่งแรกของโลกด้วย การผ่าจันมีวิธีการที่นุ่มนวล ปลอดภัย และอ่อนโยนต่อลูกช้าง ซึ่งประเทศไทยได้เคยตกเป็นข่าวจาก องค์กรปกป้องการทำทารุณกรรมต่อสัตว์ (PETA) ว่าเราได้ทำทารุณต่อช้าง ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ดังนั้น ข้าพเจ้าหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้แก่คนที่สนใจและต้องการรู้ว่าการทำพิธิพาลูกช้างเข้าโรงเรียนนั้นเป็นอย่างไรจริง ๆ ซึ่งจะทำให้ท่านได้เข้าใจอย่างทอ่งแท้และนำความรู้ไปอธิบายให้กับผู้อื่นได้รู้และเข้าใจ ในกระบวนการของเรา

เรียบเรียงโดย

วิทยาลัยการศึกษาพัฒนาช้างไทยและความรู้ช้าง

18 มีนาคม 2548

Preface

This book is made for who interested about the process of the First Baby Elephant Training Ceremony which this ceremony was established at BanPanglha Ngow District Lampang where became to Elephant Sanctuary and should is the first elephant training school in the world. The First Baby Elephant Training Ceremony has a soft procession, safety and gentle to the baby elephant which Thailand ever had news from (PETA) the organization to protect animal from cruelty elephant which most affect to the tourist attraction in Thailand.

So, I hope this book will give the true information knowledge for who interested and need to know the true way about the First Baby Elephant Training Ceremony which you could understand exactly and take this information to explain to another people to understand in the procession.

Editor

Mahout and Thai Elephant Development Education College
March, 18 2005

สารบัญ Content

เรื่อง Subject matter	หน้า	Page
1. พิธีพาลูกช้างเข้าโรงเรียน (First Baby Elephant Training Ceremony)	1	
2. การเตรียมอุปกรณ์ (Preparing the equipments)		3
3. ขั้นตอนการทำพิธี (The process of Elephant Ceremony)	9	
4. ขั้นตอนการฝึกลูกช้าง (The process of training the baby elephant)		14
5. ประวัติของอาจารย์ฝึกสอนลูกช้างและความคิดเห็นของอาจารย์ (Biography of the teacher who training the baby elephant and the opinion of the teacher)		15

ควาญช้าง มีชีวิตผูกพันอยู่กับช้าง จึงมีพิธีกรรมเกี่ยวกับสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวกับช้าง ที่ศูนย์ฝึกลูกช้างบ้านปาง
หละ ตำบลปางหละ อำเภอวาร จังหวัดลำปางซึ่งเป็นศูนย์ฝึกลูกช้างแห่งแรกของโลก แต่ปัจจุบันได้ย้ายมาเปิดเป็น
วิทยาลัยการศึกษาคชพัฒนาช้างไทยและควาญช้าง ณ สถาบันคชบาลแห่งชาติ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย กม.28 – 29
ต.เวียงตาล อ.ห้างฉัตร ลำปาง ตั้งแต่วันที่ 2534

Elephant Ceremonies

In Thai culture, ceremonies are very important to the people. The style of ceremonies has changed over the years especially in the large cities but ceremonies are still carried out for special occasions. Ceremonies allow people to show their beliefs and trusts as they have always done in Thailand therefore ceremonies are a central part of Thai culture. So The Mahout and Thai Elephant Development Education College will set up the first Baby Elephant Training Center in the world but now moved to The Thai Elephant Conservation Center Km. 28 -29 T.Wieang Tan Hang Chat District Lampang since 1991

พิธีผ่าจัน

คำว่า “ผ่าจัน” เป็นภาษาถิ่นเหนือ หมายถึง การเสริมมงคลให้แก่ลูกช้าง

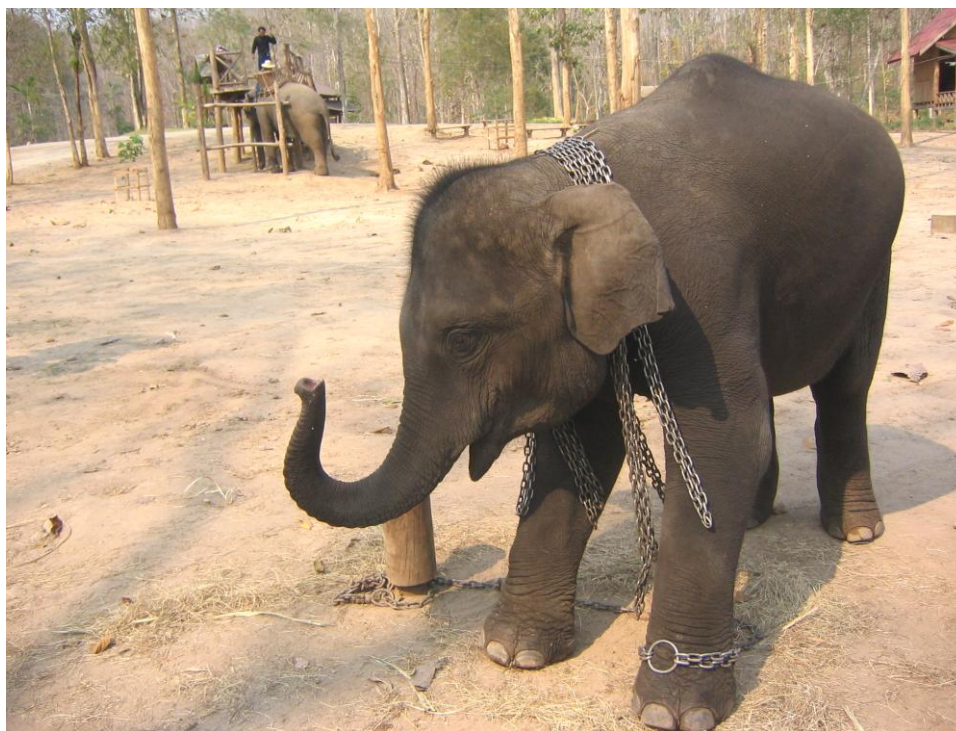
พิธีผ่าจันทำกับคนหรือสัตว์ก็ได้ รูปแบบที่ทำเหมือนกันจะต่างกันที่คาถาที่ใช้คือ ทำกับคน ใช้คาถาอย่างหนึ่ง กับสัตว์ ใช้คาถาอีกอย่างหนึ่ง กับสัตว์นั้นไม่ว่าจะเป็นช้างหรือสัตว์อะไร ใช้คาถาเหมือนกัน แต่การแยกกันก็เหมือนกับ สุนัข และแมว เมื่อลูกโตพอที่จะดูแลตัวเองได้แม่ ก็จะทำให้ลูกให้หากินโดยตัวเอง แต่ช้างถือว่าเป็นสัตว์ที่ถือว่าเป็นสัตว์มงคล ก่อนที่จะแยกกับแม่ก็ต้องมีพิธีการเพื่อเสริมมงคลให้ทั้งช้างและผู้เลี้ยงด้วย

พิธีผ่าจัน ไม่เพียงเป็นพิธีเพื่อแยกลูกกับแม่ออกจากกันเท่านั้น จะแยกสามีภรรยาก็ได้ หรือทำให้เพื่อให้คนเกลียดชังกันก็ได้ โดยปกติแล้วผู้ทำพิธีจะมีคุณธรรมประจำใจ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน

ที่ศูนย์ฝึกลูกช้างบ้านปางหะ ได้นำพิธีผ่าจันมาใช้กับช้าง เพื่อแยกลูกช้างออกจากแม่ช้าง ซึ่งทำให้ฝึกลูกช้างได้ ถ้าไม่ทำพิธีผ่าจันลูกช้างยังผูกพันอยู่กับแม่ ความผูกพันจะเข้าไปฝึกลูกช้างไม่ได้ เพราะการฝึกนั้นจะต้องลงขอเพื่อบังคับลูกช้าง ทำให้ลูกช้างได้รับบาดเจ็บและส่งผลร้ายรื้อ แม่ช้างคิดว่าความผูกพันทำร้ายลูกช้าง ตามลัทธิชาตญาณแม่ซึ่งรักและห่วงใยลูกก็จะปกป้องและทำอันตรายความ

นอกจากพิธีผ่าจันจะทำให้ความผูกพันลูกช้างออกไปฝึกได้แล้ว ยังมีผลต่อความเชื่อของความอีกว่า ได้มีการปิดไฟ, บั๊ตริงความหรือ

แยกภูตผีปีศาจที่สิงอยู่ในตัวช้างนั้นออกไปแล้ว ไม่ต้องเกรงอันตรายที่จะเกิดจากช้างเพราะผีสิงอีก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านการปลุกเสกในพิธีมีผลต่อการฝึกช้างคือ เชือกที่ใช้ผูกช้างและกล้วยอ้อยซึ่งเป็นอาหารช้างจะทำให้ช้างเชื่องและ ฝึกง่าย อาวุธที่ใช้บังคับช้าง เช่น ขอบ มีด หอก จะขลังมีพลังในการ

บังคับช้าง และลักษณะนิสัยของไก่อดำที่นำมาใช้เสี่ยงทาย จะทำให้ทำนายนิสัยของช้างได้ว่าจะเรียบร้อยหรือว่าเกเรอย่างไร จะได้เตรียมรับสถานการณ์ในอนาคตไว้

First Training Ceremony

The First Training ceremony or **“PhaJan”** in Thai is carried out for animals and humans alike but the processes are different, each uses different magic to bless the ceremony.

The **“PhaJan”** ceremony is mostly used to separate mother and baby. It can also be used to separate couples; however, this can be frowned upon in Thai culture. **“Panglha”** is the first young elephant-training center to have used this ceremony to separate mother and baby elephants. This is done because when the baby reaches three years old they will begin at the training school whilst the mothers go back to work.

It is believed that by carrying out the **“PhaJan”** ceremony bad spirits that may cause harm to the baby will be deterred allowing the baby to be more easily trained. The equipment that is used to train the baby including hook, chain and bananas are also blessed because it is believed that this will allow the mahout more power and control.

A black chicken is used in the ceremony to predict the personality of the baby. This will help with the mahout's preparation to train the baby.

ก่อนประกอบพิธีจะเตรียมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เตรียมคอก

คือคอกที่จะนำลูกช้างเข้าไปฝึกขั้นแรก หลังจากทำพิธีผ่าจันแล้ว คอกจะมีด้วยกัน 2 แบบ เพราะปัจจุบันลูกช้างมีขนาดไม่เท่ากัน ฉะนั้นเราต้องทำคอกไว้ให้สำหรับช้างเล็กและช้างที่มีขนาดใหญ่ คอกเล็ก ด้านหน้ากว้างประมาณ 40 ซม. ยาวประมาณ 1.50 ม. ด้านหลัง กว้างประมาณ 1 ม. ยาวประมาณ 1.50 ม. มีไม้คร่าวข้างละ 3 อัน ยาว 1.20 ม. ส่วนคอกใหญ่ ด้านหน้ากว้างประมาณ 60 ซม. ยาว 2.50 ม. ด้านหลังกว้างประมาณ 1.20 ม. ยาว 2 ม. ไม้คร่าวข้างละ 3 อัน ยาว 1.25 ม. ไม้คร่าวด้านขวาสามารถถอดประกอบได้ ส่วนด้านซ้ายมือถอดไม่ได้ ลักษณะคอกด้านหัวช้างจะแคบกว่าด้านท้ายช้างเพื่อจำกัดส่วนหัวของช้าง ให้เคลื่อนที่ได้น้อยที่สุด ส่วนหัวช้างจะได้ไม่เป็นอันตรายมากจากการใช้หัวกระแทก ใช้วงฟาด หรืองาแทงคอก เพราะมีเนื้อที่เคลื่อนไหวกว้าง อีกประการหนึ่งทำให้ตริ่งช้างได้มั่นคงไม่สามารถดิ้นหลุดได้ง่าย คอกนี้จะต้องมั่นคงและแข็งแรง

- **Preparing the pen:** The pen is made of wood and trapezium shaped. It is four meters long and one and a half meters at the widest end. The babies head goes to the narrow end of the pen to restrict movement. This helps to protect both baby and mahout.

2. เตรียมวันประกอบพิธี

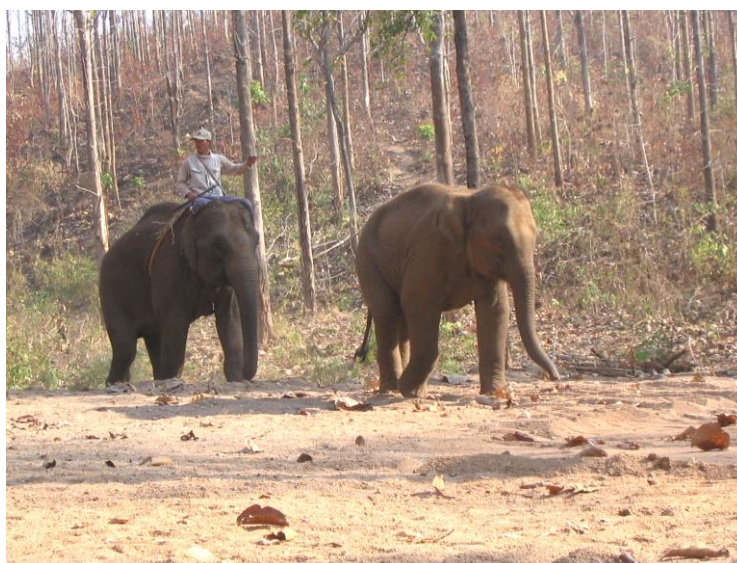
ปกติจะทำวันไหนก็ได้ ยกเว้นวันพฤหัสบดี,วันพระและวันขึ้น 9 ค่ำและแรม 9 ค่ำ วันพฤหัสบดีนั้นถือว่าเป็นวันครู นายบุญยัง บุญเทียม (อาจารย์ทำพิธีผ่าจันของวิทยาลัยการศึกษาพัฒนาช้างไทยและความรู้ช้าง) กล่าวว่า วันพุธใช้ห้ามทำพิธีเฉพาะคนเท่านั้น ส่วนวันพระนั้นเป็นคติความเชื่อของพุทธศาสนิกชนที่จะต้องทำบุญ ไม่ทำอะไรที่จะเป็นบาป แต่ปัจจุบันสามารถทำได้ทุกเดือน ยกเว้นวันช่วงเข้าพรรษาจะไม่มีการทำพิธีผ่าจัน ได้วันแล้วก็จะทำพิธีในตอนเช้า ซึ่งปกติจะทำระหว่างเวลา 8.00 - 11.30 น. เพราะมีความเชื่อว่าตอนเช้าจะเจริญรุ่งเรืองเหมือนพระอาทิตย์ขึ้น จะไม่ทำพิธีตอนบ่ายเพราะเป็นเวลาที่พระอาทิตย์คล้อย มีแต่ความเสื่อมถอย แต่ถ้าทำพิธีสำหรับคนนั้นจะทำช่วงบ่าย เพราะความไม่ดีจะได้เสื่อมถอยหายไปจากตัวคน

- **Selecting The Date:** It is important to select a suitable date to coincide with Buddhist beliefs. Mostly this is between October and February but the best time is between October and December. On the selected date the ceremony will begin in the morning between the hours of 8:00 and 11:30. This time reflects the progression of the sunrise.

3. เตรียมช้าง

หมายถึง ลูกช้างที่จะเข้าพิธีและจะนำไปฝึกต่อไป อายุจะอยู่ในระหว่าง 3 - 4 ปี จะต้องดูแลบำรุงเลี้ยงให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน เนื่องจากจะถูกเคี้ยวกรำในขณะเข้าคอก และในระหว่างการฝึก ถ้าสุขภาพไม่ดีช้างอาจเจ็บป่วยได้ง่าย เป็นอุปสรรคต่อการฝึก และอาจถึงล้ม (ตาย) ได้

- **Preparing The Elephant:** Prior to the ceremony it is important that the baby is well cared for and protected from illness. The baby's health is very important at this stage in his life.

4. เตรียมอุปกรณ์ยึดตรึงลูกช้าง

อุปกรณ์ยึดตรึงลูกช้างประกอบด้วยเชือกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 - 1.5 นิ้ว ยาวประมาณ 30 เมตร จำนวน 1 เส้น สำหรับคล้องช้างเข้าคอก เชือกเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว ยาวประมาณ 20 เมตร ไข่มัดขาหลังช้าง โซ่คล้องคอพร้อมมะกอก และโซ่ขนาด 2-3 หุน ยาวประมาณ 3-4 เมตร สำหรับล่ามคอช้าง สะ 1 เส้น

สำหรับ ยึดตรึงขาหน้าและขาหลัง ปะ ออก จำนวน 5 อัน ใช้ยึดตรึงส่วนคอ ช้าง 1 อัน ยึดตรึง ส่วนอก 2 อัน และยึดตรึงส่วนหลัง 2 อัน ไม่ปลาย แหลม 4 อัน ไว้ใช้สำหรับฝึกช้าง อุปกรณ์ทั้งหมดจะต้องอยู่ในสภาพดี แข็งแรง และจัดทำใหม่ทุกครั้งที่ทำ การฝึกลูกช้าง

Equipment for Elephant Capture.

- Chain 1 – is 1-1.5 inches in diameter and about 30 meters long. It is used to harness the baby elephant to the pen.
- Chain 2 – is 1 inch in diameter and about 20 meters in length. It is used to hold the elephant's hind legs.
- Chain 3- is used along with the “**magok**” to harness the neck. The “**magok**” is the object used to chain the elephant between the neck and the wood.
- Chain 4 – is 25 meters long and is used to hold the elephant's neck and harness its front and hind legs.
- Five harnesses are used in the process; one goes around the elephant's neck, two harnesses hold the elephant's chest and two harnesses are used at the elephants back.
- A bamboo stick is used by the trainer to strike the elephants leg in order to discipline it if it acts aggressively.

Due to the great strength of the elephant it is very important that all of the equipment used is new and strong.

5. เตรียมขันตั้งหรือขันครู

ขันตั้งหรือขันครูปกติใช้สะโตก, ขันโตกหรือบางที่ใช้กะละมัง ใส่อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละอาจารย์ ผู้หญิงจะเป็นผู้เตรียมอุปกรณ์ให้อาจารย์ผู้ทำพิธี ของอาจารย์บุญยัง บุญเทียม ประกอบด้วย หมากหัวแห้ง

จำนวน 1 หัว หมากใหม่ 3 เส้น

หมากขด 4 ขด หมากก้อม 4 ท่อน

ไข่ผ่าซีก 2 ซีก เหล้าขาว 1 ขวด

พร้อมจอกข้าวสาร 1 ถ้วย ผ้าขาว

ผ้าแดงอย่างละ 1 ชิ้น เงินค่า ยก

ครู 32 บาท เทียนหนัก 1 คู่บาท 2

เล่ม เทียนหนัก 1 คู่เฟื้อง 4 เล่ม

ข้าวตอก 1 ถ้วย พลุ ดอกไม้ ฐูป 8

สวย กล้วย 1 หวี อ้อย 1 มัด ไม้ผ่า

จ้าน 1 อัน (ไม้ตอกตั้ง) และขอ

มิดหอก มัดรวมกัน ตำราครู ฐูป 8

ดอก หมากพลู ดอกไม้ขาวแดง เทียน 2 เล่ม เหล้าขาว 1 ขวด

Preparing The Tray And Equipment Used For The Ceremony:

All of the equipment on the tray is different and it belongs to the “**Ajan**” (the person who carries out the ceremony). Items include betel palm, rice and money.

6. เตรียมขันน้ำมนต์

ขันน้ำมนต์ประกอบด้วยขันหรือสลุกลงน้ำและผักส้มป่อย และผักหนาดหนาม เพื่อที่จะใช้น้ำมนต์ในการประพรมอุปกรณ์ ผักขี้, ดอกขี้และขี้

- Preparing the bowl with water and “**Som Poi**” (a fruit similar to tamarind).

7. เตรียมสะตวง(จันคำ)

สะตวงทำจากกาบกล้วยเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวประมาณ 1 ฟุต ข้างในบรรจุเครื่องบดพลีผีป่าแลกลูกช้างจากผีป่า เครื่องบดพลี เรียกว่า เครื่องแก้ มีอย่างละ 4 ชิ้นได้แก่ ข้าวสาร เกลือ พริกสด ใบพลู อ้อยปอกเปลือกผ่าเป็นซีก ใบผักทอง กล้วยสุก ข้าวแบ่งเหนียวปั้นเป็นรูปคนและช้าง และเนื้อมันเพิ่มเข้ามา

- Preparing the “**Satoung**”: this is a 1 foot square box made from a banana tree. Inside there are four pieces of rice, salt, fresh chili, betel-vine, lime, sugar cane (peeled and halved), pumpkin leaf, ripe banana, raw meat and sticky rice moulds of both the elephant and the mahout. The “Ajan” uses other equipment too including a hook, knife, spear and a black chicken to tell the elephants fortune.

8. ไก่ดำ

การเสี่ยงทายหรือพิธีวิญญานไล่วิญญาน ไก่ดำสำหรับจะใช้เสี่ยงทายจะเป็นไก่ตัวผู้หรือตัวเมียก็ได้ ขนาดโตก็ได้ ลักษณะนิสัยของลูกช้างที่กำลังจะฝึกว่า จะเชื่องหรือเกเรหรือไม่ และของอื่น ที่มีผู้ประสงค์จะนำเข้าพิธี เช่น เชือกมัดลูกช้าง ขอ มีด หอก ฯลฯ เพื่อให้หลัง คักดีสิทธิ และมีพลังที่จะบังคับช้าง

- Preparing the black chicken for prediction of the baby elephant.

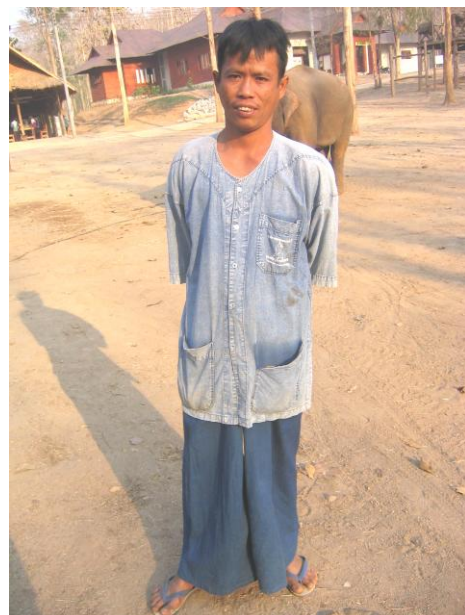
โดยทำแบบง่าย ๆ เช่น มุงเต็นท์ และยกพื้นมุงคา ให้มีขนาดพอให้คนนอนได้ 3 - 5 คน เพราะในขณะฝึก ลูกช้างนั้นจะต้องมีอาจารย์ผู้ทำพิธี และความขี้ใหม่ต้องถือกรรมอยู่กับลูกช้าง 7 วัน ห้ามอาบน้ำห้ามออกไปไหน หลังจาก 7 วันแล้วก็สามารถอาบน้ำได้ ผู้ฝึกช้างต้องนอนเฝ้าลูกช้างฝึกใหม่ตลอดเวลาประมาณ 3 เดือน รวมทั้งต้องเตรียมพื้นสำหรับก่อไฟ อาหารช้างระหว่างฝึก เช่น กล้วย อ้อย ใบไม้ ใบหญ้า ข้าวสุก ฯลฯ อุปกรณ์และยารักษาแผลลูกช้างที่เกิดขึ้นขณะฝึก คือ ปีบต้มน้ำ เปลือกประดู่ พริกแห้ง สมุนไพร เช่น เครือหน้าแน่ หญ้าปากต่อ หญ้า จิยอบ ฯลฯ ก้อนหินสำหรับเผาไฟ ผ้าขี้ริ้วใช้ห่อก้อนหินเผาไฟทำเป็นลูกประคบแผล รอยถลอก บวม สุดท้ายคือ เตรียมยาใส่แผลแผนปัจจุบันไว้ด้วย

Preparing the Location for the Ceremony.

For the ceremony to be successfully conducted the area where it takes place should have room for three to five people to stay. This is essential because the mahout, trainer and “**Ajan**” have to stay with the baby for twenty days. At night it is their responsibility to make a fire and prepare the elephant's food and any herbal medicines it requires. If the elephant is wounded they will put a stone covered in cloth in the fire then apply it to the wound.

10. เตรียมความขี้ช้าง

ซึ่งจะเป็นคนที่มีคุณสมบัติร่างเล็ก น้ำหนักเบา มีนิสัยรักช้าง มีความอดทน แข็ง ขยันซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย และเต็มใจที่จะรับเอา ลูกช้างเชือกนั้นไว้เป็นช้างที่ตัวเองจะต้องเลี้ยงดูเป็นเวลานานจนกว่าจะเกษียณอายุ, ตาย หรือลาออกจากงาน

Qualities of the mahout.

A suitable mahout must be small, love the elephant, and be patient during training, honest, organized and willing to care for the elephant as long as they can.

เมื่อเตรียมสิ่งต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วถึงวันประกอบพิธี อาจารย์ทำพิธี,ครูฝึกช้าง ความรู้ช้าง จะพร้อมกันที่ บริเวณพิธี ห้ามสตรีเข้าใกล้บริเวณที่ทำการผ่าจันโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าสตรีเป็นเพศแม่ ลูกช้างอาจได้กลิ่นทำให้ ยากแก่การทำพิธี จากนั้นเริ่มทำพิธีตามลำดับ

- Women cannot be present at the ceremony.

ขั้นตอนในการทำพิธีผ่าจันมีดังนี้

ถนัด และสะดวก จากนั้นก็ทำพิธีเสกน้ำมันต์ต่อไป

อาจารย์ทำพิธีบูชาชั้นท้าวจตุโลกบาล ทั้ง 6 คือ 1.พระอินทร์ 2. พระเจ้าทิศตะวันออก 3. พระเจ้าทิศเหนือ 4. พระเจ้าทิศใต้ 5. พระเจ้าทิศตะวันตก และ 6. พระแม่ธรณี จากนั้นยกขันครูขึ้นจบบเหนื่อ คีระชะ รำลึกถึงครูบาอาจารย์ แล้ววางลง จากนั้นก็จะบริกรรมคาถา จบแล้วอาจารย์จะเปิดขวดเหล้า เทใส่จอก ยกขึ้นจิบ 1 กลืน เหล้าที่เหลือก็จอก อาจารย์จะใช้หัวแม่มือจุ่มทาบริเวณขมับ ทั้ง 2 ข้าง จะให้หัวแม่มือข้างไหนก็ได้แล้วแต่จะ

The ceremony is started by the “**Ajan**” lifting the bowl over his head to recall his teacher. He then puts the bowl down whilst chanting. Next he will drink a little, then using his thumb he will rub the whiskey into his temples.

พิธีเสกน้ำมันต์นั้น อาจารย์จะ บริกรรมคาถาไปพร้อม ๆ กับใช้ใบหนาดมัด คนน้ำมันต์ในขันไปด้วย จนจบคาถาแล้วใช้ ใบหนาดหามประพรมน้ำมันต์ไปที่ เชือก อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่หน้าอาจารย์ และที่ นำมาเข้าพิธี รวมทั้งอุปกรณ์ที่คอกช้าง และ คอกช้างด้วย

เมื่อประพรมน้ำมนต์แล้ว อาจารย์จะทำพิธีบูชาพระแม่ธรณี จากนั้นครูฝึกช้างประมาณ 20 - 30 คน จะช่วยกันนำเชือกไปคล้องลูกช้างเข้าคอก เชือกนั้นจะทำเป็นบ่วงและมีปมป้องกันเชือกรัดคอลูกช้างในขณะที่คล้อง ส่วนอาจารย์จะ

นำไม้ฟ่าจ้านแยกไปตีลูกช้างกับแม่ช้าง ดีแล้วก็จะนำไม้ไปทำลาย เพื่อไม่ให้คนหลงหยิบไปตีใส่คนอื่น จะทำให้ทะเลาะเบาะแว้งแตกแยกเกลียดชังกัน หรือถ้านำเข้าไปในบ้านหรือขัดไม้ใต้ตงบ้าน จะทำให้ผู้อยู่ในบ้านนั้น ทะเลาะเบาะแว้งแตกแยกเกลียดชังกัน ถ้าหากว่าเป็นสามีภรรยาทั้งคู่ก็จะทำให้เลิกกัน

The “**Ajan**” will sprinkle lustral water over the “**satoung**” and all other equipment. Next, about 20-30 people will help to chain the baby and pull him to the pen. Here the ‘**Ajan**’ will use small wooden sticks to softly beat both mother and baby. These will be thrown away and burnt after the ceremony. An alternative to this method is to use a bamboo triangle. The sides of the triangle are 4 inches long and it is one inch wide at the bottom. When the baby passes this it symbolizes the separation. Once inside the pen, the chains and other equipment will be used to harness the baby. Then the “**Ajan**” will proceed with the ceremony.

เมื่อลูกช้างเข้าคอกแล้ว ก็จัดการมัดด้วยปะอกที่ห่อด้วยกระสอบนุ่มๆ ใ้หนึ่ง ไม่ให้ขยับตัวขึ้นลงเดินหน้าหรือถอยหลังได้ เพื่อป้องกันผิวหนังของลูกช้างเป็นแผล และใส่สะกลางที่ขาหน้าช้าง, มัดขาหลัง

การรดน้ำมนต์ กระทำโดยอาจารย์ผู้ทำพิธีจะนำเอาน้ำมนต์มารดให้ช้าง รดจากหัวไปหาง เพื่อให้เป็นสิริมงคล

การสังเวฬุปีปา จะใช้สะตวงที่มีเครื่องขัดพลีศรบนหลังลูกช้างจากหัวไปหาง การปัดรังควาญจะใช้ใบหนาดปัดจากซ้ายไปขวา 3 ครั้ง หลังจากนั้นถอนขนช้างแล้วใส่ในสะตวง แล้วนำสะตวงไปวางที่ลำห้วยเพื่อให้สะตวงลอยไปตามน้ำ เอาเค็ดตัวให้ผีมาเอาช้างและคนที่ปัดด้วยข้าวเหนียวนั้นไปแทนลูกช้างและควาญตัวจริง ให้ลูกช้างเชือกนี้ตกเป็นของคนต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการแยกผีออกจากลูกช้างด้วย

- Spray lustral water over the baby from head to tail. Then use a Thai skirt to wipe its back three times.
- Use the “satong” to caress the baby from head to tail then take it to the forest.

พิธีเลี้ยงหาย อาจารย์จะนำไก่ดำสับ(ใช้เท้าและปากไก่ลูบไปพร้อมกันบนหลังลูกช้าง)จากหัวไปหาง 3 ครั้ง เพื่อปัดภัยต่าง ๆ ออกไป แล้วโยนไก่ไปทางหลังลูกช้าง แล้วดูกริยาไก่ว่าจะมีลักษณะอย่างไร ทำนายนิสัยช้างจากลักษณะอาการของไก่ เช่น ถ้าไก่วิ่งหนีแสดงว่าลูกช้างเชือกนี้จะขี้ตื่นตกใจง่าย ถ้าไก่สลัดขนแสดงว่าลูกช้างจะชอบสลัดควาญให้ตกจากหลัง ถ้าไก่มีกริยาอย่างไรรู้ก็แสดงว่าลูกช้างจะมีกริยาอย่างนั้นในอนาคต

Prediction: use a black chicken to caress the baby from head to tail three times then

release the chicken. If the chicken runs away this means that the baby will be easily frightened, but if the chicken shakes its head, this means that the baby will act aggressively towards its mahout.

การลงขอครั้งแรก อาจารย์จะเสกคาถาใส่ขอ ลงขอข้างละ 3 ครั้ง คือลบริเวรหมบข้างทั้ง 2 ข้างและบอกให้ช้างจงเชื่อฟังคำสั่งสอนและจดจำให้ดี จากนั้นก็จะนำกล้วย อ้อยที่เข้าพิธีมาให้ลูกช้างกินเพื่อให้ลูกช้างเชื่อฟังคำสั่งสอนและสิ่งที่สำคัญที่สุดให้ลูกช้างตามความ ข้างไปตลอด

- Use the hook to hit the baby three times then feed it a banana. This is done so that the baby will remember to follow commands.
- Outside the pen. After 5-7 days they will train the baby to walk and ride. The mahout will spend all of his time with the baby to take care of it.

การฝึกลูกช้าง เมื่อทำพิธีทุกอย่างเสร็จสิ้นแล้ว ครูฝึกช้างจะเริ่มฝึกช้างตั้งแต่วันทำพิธีผ่าจันเลย คือหลังจากอาจารย์ลงขอแล้ว ก็ลงมือฝึกในคอก เริ่มจากยกขาใส่สะ(ทำจากหวาย)พอช้างเริ่มรู้จักเปลี่ยนเป็นจะเคาะ ส่งความขื่นลง หัดขี่ไม่ให้ช้างจิกจี เตะ ห้ามใช้วง จับความขื่นหรือคนที่อยู่ใกล้ ฝึกอยู่เช่นนี้ทุกวัน วันแรกหลังจากทำพิธีแล้ว เวลาประมาณ 16.00 น. จะนำลูกช้างออกจากคอก มาผูกไว้ข้างนอก เพื่อให้ช้างพักและนอนแต่ยังใส่จะเคาะหน้าหลัง โขมัดคอและเชือกมัดขาหลังโยงอยู่ก่อนนำลูกช้างออกจากรดน้ำส้มป่อยก่อน ตอนเช้าจะนำเข้าฝึกในคอกต่อไป ใช้เวลาฝึกประมาณ 7 วัน ขึ้นอยู่กับลูกช้างว่าจะฝึกยากหรือง่าย แต่มีข้อห้ามอาจารย์ผู้ทำพิธีและความขื่นลูกช้างห้ามอาบน้ำและออกไปข้างนอกสถานที่ภายในเวลา 7 วันเพราะถือเป็นพิธีของการผ่าจัน เมื่อฝึกแล้วจึงจะทำการปลดขื่นตั้ง นำลูกช้างไปฝึกในคอกโยงต่อไป ใช้เวลาฝึกที่คอกโยงประมาณ 5 - 7 วัน แล้วนำไปฝึกเดิน, ขี่เดิน, ขึ้นรถบรรทุก, ลากไม้ ฯลฯ รวมระยะเวลาที่ใช้ฝึกลูกช้าง 1 เชือก ประมาณ 3 เดือน เป็นอันเสร็จการฝึกลูกช้าง

Training: once the ceremony is finished they will start training the baby until 4pm. The baby will then be chained to the outside of the pen and they will go back to the pen in the morning for more training. For approximately 5-10 days they will train the baby

ขั้นตอนฝึกหลังจากเข้าคอกแล้วดังนี้

1. 2 วันแรก ใส่สหาย
2. วันที่ 3 ส่งความขึ้น-ลง
3. วันที่ 3 — 4 สอนเก็บของ
4. วันที่ 7 ออกจากคอกช้าง เพื่อฝึกเดิน แล้วเข้าโรงโยง
 - สอนใส่จะเคาะ
 - ขึ้น-ลง
 - ยืน, นั่ง, นอนเก็บของ
5. ฝึกขึ้น-ลงด้านหน้า
6. แม่บ (นอนคู้เข้าทั้ง 2 ข้าง)
7. นอน ซ้าย-ขวา
8. ใส่หมวก

9. โยนเก็บขอให้ความ
10. ยกขาทั้ง 4 ขาเพื่อตรวจใต้เท้า
11. วาดภาพ
12. จับโซ่
13. ขึ้นรถบรรทุก
14. ทดสอบ(ถ้าทดสอบไม่ผ่านข้อใดต้องฝึกจนผ่านให้ได้) จากนั้นก็มีพิธีเรียกขวัญช้าง และมอบใบประกาศนียบัตรให้กับช้างและความช้าง